

מורשה לתל-אביב

הפולנים כבר לא יושבים בחושך

שתי תערוכות שמציגות את פולין העכשווית נפתחות בתל-אביב. בתערוכה הראשונה יוצגו עבודותיהם של מעצבים פולנים צעירים, ובשנייה יוצגו צילומים מאתר מכירות בסגנון eBay, שעבד האמן מיקולאי דלוגוש וקיבלו משמעות שונה

ההומור של הצופה. החומרים הפשוטים ביותר משתלבים עם החרישים, כשפעמים רבות קסמו של חפץ מעוצב הוא גמול על שברירותו וזמניותו. על הבחירה בפריטים טיים בשחור ולבן בלבד היא אומרת, שזה תואם את גישת הקהל למה שהוא רואה בעיצוב "או שאוהבים אותו על כל המאפיינים הללו, או שלא".

עיצוב צעיר מפולין, הפתיחה: שבת 6.6, 20:00, מלון מקסים, הירקון 86 ת"א (עד 30.6)

פולני אלמוני

לא הרחק משם, בכניין "החללית", שמשמש במה לא רשמית לשיח אמנות ותרבות, תוצג התערוכה "Real foto" - סדרת צילומים מפורטל המכירות הפולני Allegro, מעין "יד 2" או eBay מקומי - שעובדו על-ידי האמן מיקולאי דלוגוש. הצילומים מציגים חפצים תמימים שהוצעו למכירה, אך הן החפצים עצמם והן דרך הצגתם יוצרים מפגש מפתיע עם האנשים שמאחורי כל מודעה.

רגל עטויה בגרבי ניילון, ספק מפתה ספק משררת עלבון; שמלת חתונה מצולמת על גוף הכלה-הדרוגמנית, שנראית מלפנים ומאחור אך פניה כוסו בכתם למנוע זיהוי; מעיל פרווה שהדרוגמנית עבת הגרם המציגה אותו למכירה כיסתה את פניה בשקית קניות מפלסטיק. משרוך נעל ועד סט סלונים, כולם מוצגים תוך ניסיון גמלוני לייפות את המוצר ולהסתיר את האדם שמאחוריו - נגלית לפנינו פולין עממית, ביתית, פשוטת הליכות, נטולת הדר אך מאוד מאוד אנושית.

מבקר הצילום והאוצר אדם מאור כתב על "Real foto": "צילומים אלו לא היו אמורים להיות יפים אלא שימושיים. בזכות דלוגוש הם נעשו שימושיים בממדים רבים, מכיוון שהם מדברים על חברה, תרבות, כלכלה ואסתטיקה, הם מדברים עלינו. אפשר לומר שכך היה תמיד עם צילום חובבני ואיש לא עשה ממנו אמנות, אך כיום כמות הצילומים כל-כך גדולה, שתפקידו של האמן לעשות סדר ולבחור מתוך הכאוס, משלל התמונות, מקבצים בעלי משמעות, שלא ילחצו, אלא יגרמו לדמיונו של הצופה להתחיל לעבוד בצורה אחרת.

לדבריו, ניתן לראות את האוסף המקרי הזה כ"קולקציה של הארות ויואליות, גילויים מסתוריים שהם כמו הברקה, אך אינם מובילים לשום מקום. צילומים אלו שטחיים ושטחיים. זהו סוד קסמם. זהו חומר מרפא לצילומים עמוקים ואמנותיים". ואפשר בעיקר ליהנות מההיכרות האינטימית שהם מזמנים עם אומה של אנשים, כאשר הם.

"צילומים אמיתיים", 9.6-4.6, "החללית", הירקון 70 ת"א

בין האירועים האחרונים של "שנת תרבות פולין בישראל" נפתחות השבוע שתי תערוכות מצודרות, המציגות את פולין הצעירה, העכשווית והמפתיעה. האחת היא תערוכת עיצוב של יוצרים צעירים מפולין, והאחרת היא תערוכת צילומים מאתר מכירות פולני בסגנון eBay, שבו מפרסמים אנשים מוצרים למכירה באמצעות צילומים ביתיים.

תערוכת העיצוב "שחור ולבן - עיצוב צעיר מפולין", היא תערוכה קבוצתית שאצרה בוגנה ז'יאטקובסקה, עיתונאית בעברה ואקטיביסטית תרבות בהווה, שייסדה עמותה העוסקת בקידום התרבות והאמנות בחיים אורבניים. "העיצוב הצעיר בפולין הוא עיצוב בחומרי גלם פשוטים, הרבה פעמים שימוש חוזר ושונה בדברים קיימים שמשנים את ייעודם. יש גם שילובים מפתיעים של מסורת וטכניקה חדשה. אין לנו תעשיית עיצוב מפותחת, אבל יש הרבה יצירתיות ופעינות של מעצבים צעירים, בעיקר בתחום הפריטים הקטנים לבית", היא מספרת, בראיין שנערך עמה בוורשה לקראת התערוכה, "בתחקיר לקראת התערוכה מצאתי הרבה מאוד גופי תאורה, למשל, שזה נושא פופרי לרי בידי מעצבים".

את העמותה הקימה ז'יאטקובסקה לפני שבע שנים, והיא גורם מלכד ומוביל בפעילות תרבותית צעירה בה בוורשה ובפולין ככלל. "מתוך עניין אישי באמנות, בעיצוב, באדריכלות שקורים היום בוורשה הצעירה בפולין, חשתי צורך לתרום למודעות רבה יותר של אנשים החיים בסביבה העירונית לתרבות הצעירה. יש ברצון להציג את התרבות החדשה בפני הקהל הרחב, וליצור הזרנות למפגש בלי מאמץ".

את החיבור הזה היא עושה בין היתר באמצעות פרויקטים ומיזמי אמנות אורבניים, במרחב הציבורי, בתערוכות ובפרסום מגוון-מדריך תרבות ואמנות. "בדרך כלל מדובר במיצבים ובאירועים שנעשים ללא תמורה ולפעמים מתפשטים ממנו הלאה. בפרויקטים שלנו יש הרבה הומור, וזה חשוב במיוחד בעיר כמו ורשה, שרדופת רוחות העבר וטראומות היסטוריות. בכל מקום ניתן לראות שרידים של העבר הסורבייטי או של מלחמת העולם השנייה, ומנגד עולים הכוחות הקפיטליסטיים החדשים. עכשיו שאנחנו חווים חלק מהמשבר הכלכלי העולמי, אנחנו מתייחסים גם לזה".

גם את התערוכה הנפתחת בתל-אביב היא מקשרת למרחב האורבני. במקום לבחור להציגה בגלריה או בחלל רשמי, העדיפה ז'יאטקובסקה למקם את החפצים בחלל קיו הציבוריים של מלון ברחוב הירקון, שבמהלך השנה שימש כמעונם הזמני של רבים מאנשי התרבות מפולין, אורחי "השנה הפולנית". השילוב של עיצוב בחלל מגורים, שיש בו רהיטים וחיים משלו, הולם במיוחד את תפיסתה האינטגרטיבית, ומעניק לפריטים רקע חי

חגית פלג'רותם
hagitpr@globes.co.il

צילומים מתערוכת הצילומים מאתר Allegro. במרכז: שנדלייר של המעצב PUFT BUFF (למעלה) ומנורה של המעצב KAFTI (צילומים: יח"צ)